

SAJTOVI O SRBIJI NA ENGLESKOM JEZIKU

Naša prezentacija svetu

Apstrakt: Internet polako postaje nezaobilazni izvor informacija u gotovo svim sferama života i obezbeđuje da informacije velikom brzinom cirkulišu između ljudi sa različitih kontinenata. Internet ima značajnu ulogu i u prezentaciji zemlje, njenih institucija i vrednosti. S obzirom na razlike u nivou njegovog razvoja u svetu i na ogroman broj prezentacija na web-u, domaći sajtovi u informisanju o Srbiji imaju veliku konkurenciju od strane inostranih sajtova.

Ključne reči: Internet, sajt, Srbija, prezentacija zemlje, geografija, demografija, politika, ekonomija, turizam, obrazovanje.

1. Internet kao sredstvo informisanja

Internet je danas u svakom pogledu prevazišao svoju puku tehničku definiciju kao „standard za prenos podataka u kompjuterskim mrežama“ (Golčevski, Milovanović, *Globalni građani: Empirijska studija korisnika interneta u Srbiji 2003.*, Centar za proučavanje informacionih tehnologija Beogradske otvorene škole, Beograd, 2004, str. 236) i izrastao u „informativni superautoput sastavljen od ljudi, hardvera i softvera“ (Štambuk, *Kibernetika, informatika, Internet*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 2001, str. 107). Za 30-ak godina postojanja, postao je tehnički i društveni fenomen koji se uvlači u sve pore ljudskog života. Koristi koje Internet obezbeđuje ljudskom rodu su višestruke i samim tim Internet se razvio u centralnu temu brojnih istraživanja u svetu, koja se kreću u dijapazonu od tehnički orijentisanih do istraživanja socijalne interakcije.

Pojava Interneta predstavljala je svojevrсну revoluciju u informacionim sistemima, istoriji medija i tehnologije. Osobine koje možda najviše doprinose ovom utisku jesu njegova interaktivnost, multimedijalnost i globalnost, odnosno sinergija čula, mogućnost

rasprostiranja informacionih veza širom sveta i interaktivnost koju dotadašnji globalni mediji nisu obezbeđivali.

Sadržaji svetske Internet mreže najčešće kombinuju vizuelne i jezičke prezentacije, dok se ređe ove dve vezuju i sa auditivnim materijalima. Mada, situacija se u tom pogledu menja sa sve većim prisustvom muzike i filmova, tv programa i raznih animacija koje se mogu gledati i slušati preko Interneta ili snimiti na računar. Imajući u vidu da se sve više i lakše obezbeđuje interakcija i međusobna komunikacija korisnika Interneta, neovisno od njihove geografske lokacije, može se reći da je globalni trend u ponudi informacija, razvijanje dinamičkih, nasuprot statičkim prezentacijama i jednosmernom toku informacija, koji karakterišu druge medije.

Ako je pojava masovnih medija otvorila mnoga pitanja o njihovom uticaju na kreiranje javnog mnjenja, sa širenjem Interneta su se ova pitanja sigurno umnožila jer on polako postaje nezaobilazni izvor informacija u gotovo svim sferama života. Njegove mogućnosti u pružanju i razmeni informacija je vrlo teško sagledati a kamoli ispratiti i kontrolisati Internet sadržaje.

U svetu sada ima blizu 973 miliona Internet korisnika, što čini 15,2% svetske populacije. Procenat stanovništva koje koristi Internet kreće se od 2,7% u Africi, do 68,2% u Severnoj Americi. Za poslednjih pet godina, svetska Internet populacija je porasla za 169,5% (prema istraživanju agencije Internet World Stats iz novembra 2005. godine, www.internetworldstats.com/stats.htm). Infrastruktura se sve više širi i pristup Internetu postaje sve jeftiniji. Informacije o neograničenom spektru oblasti velikom brzinom cikulišu između ljudi sa svih kontinenata. Da biste imali sopstveni medij, više Vam nije neophodan veliki početni kapital jer danas svako može napraviti sopstvenu Internet prezentaciju, uz minimalno ulaganje i novca i vremena.

Mnoge zemlje su shvatile značaj Interneta te se trude da uredi i kontrolišu „svoj“ Internet prostor, a sa ovim ciljem oformljeno je i više institucija međunarodnog karaktera. Takođe, Internet se koristi i za prezentaciju sopstvene zemlje, njenih institucija i vrednosti.

Iako je Internet na mala vrata ušao u Srbiju, mreža njegovih korisnika se postepeno širi i taj trend razvoja bi svakako trebalo da bude uzlazan. Prema svetskom atlasu domena, u decembru 2001. godine bilo je registrovano blizu 12.000 yu domena¹ (Branimir

¹ YU domeni (org.yu, co.yu i dr.) su registrovani u SCG ali sajtovi iz Srbije mogu imati domene i sa drugim ekstenzijama (com, net itd.).

Stojković, *Identitet i komunikacija*, Fakultet Političkih nauka, Beograd, 2002, str. 235), a četiri godine kasnije bilo ih je preko 28.000 (www.yutrend.com/rubrike/katalog/index.php?rubrika=spisak_domena). Po podacima organizacije Internet world stats (www.internetworldstats.com) u novembru 2005. u Srbiji i Crnoj Gori bilo 1.200.000 Internet korisnika, odnosno oko 11% populacije. Do danas, broj prezentacija koje su nastale u Srbiji je sigurno povećan i veliki deo njih kreira određenu sliku o ovoj zemlji, ljudima i dešavanjima u njoj. A upravo ona, odnosno slika o Srbiji koju naši sajtovi prenose svetu, predmet je interesovanja ovog rada.

2. Internet pretraga – domaći sajtovi na engleskom jeziku

Imajući u vidu značaj koji Internet ima u pružanju informacija o našoj zemlji, ovaj rad je posvećen stvaranju predstave o tome do kakvih sajtova i kakvih informacija o Srbiji mogu doći korisnici Interneta iz inostranstva. Pri tome, misli se prvenstveno na domaće sajtove, odnosno cilj rada je da se uoči u kojoj meri i kako mi sami sebe, odnosno svoju zemlju, predstavljamo svetu putem Interneta.

U skladu sa ovakvim ciljem, sprovedeno je malo Internet istraživanje, odnosno pretraga Internet sadržaja.

2.1. Metodologija

U istraživanju su uzeti u obzir domaći sajtovi koji su delo domaćih institucija, naših građana ili ljudi poreklom iz Srbije, a koji imaju verziju na engleskom jeziku. Ovo je bio logični preduslov s obzirom da je engleski maternji jezik oko 35% korisnika Interneta u svetu (prema agenciji Global Reach, www.greach.com/globstats/) a preko 68% sadržaja na web-u je na engleskom jeziku (www.translate-to-success.com/online-language-web-site-content.html). Samim tim, pretpostavka je da će najveći broj ljudi koji preko Interneta traži informacije o Srbiji, tu pretragu vršiti na engleskom jeziku.

S obzirom da na web-u ima preko 313 milijardi prezentacija (www.translate-to-success.com/online-language-web-site-content.html), u potrazi za informacijama korisnici Interneta se najčešće obraćaju Internet pretraživačima. Na svetskom nivou dva dominantna pretraživača su Google.com i Yahoo.com pri čemu je Yahoo i najposećeniji sajt na svetu, a Google treći po posećenosti, prema statistici Internet servisa Alexa (www.alexa.com/site/ds/top_500).

Shodno tome, kao predmet istraživanja uzeti su domaći sajtovi koji se prilikom pretrage preko ova dva pretraživača javljaju u prvih deset rezultata. Rezultati pretrage se prikazuju deset po stranici i sajtovi koji se plasiraju u taj vrh imaju najviše šanse da privuku pažnju korisnika Interneta, odnosno da se isti odluče da posete upravo te sajtove. Ovo je vrlo značajno s obzirom da pretraga može dati i po nekoliko miliona rezultata.

Međutim, spektar informacija vezanih za Srbiju koje mogu da interesuju bilo kog pojedinca na svetu je praktično neograničen. Isto tako je gotovo neograničen spektar kombinacija ključnih reči koje on može koristiti prilikom pretrage, kao i dodatnih opcija (npr. napredna pretraga omogućuje da se u rezultate uvrste samo stranice u određenom formatu, objavljene u određenom periodu, u kojima se ključne reči prikazuju samo u određenom delu strane, pretraga samo preciziranih domena i slično).

Dakle, nemoguće je predvideti na koji sve način i kojim sve informacijama bi jedan korisnik Interneta mogao da pristupi, tako da se ovaj rad zadržava na osnovama, odnosno na klasičnom načinu pretrage po ključnim rečima na engleskom jeziku, i to iz nekoliko opštih oblasti koje pružaju uvid u opšte društveno-političko i ekonomsko stanje Srbije. Te oblasti su: geografija i demografija, političko uređenje i život, ekonomija, turizam i obrazovni sistem. Turizam i obrazovni sistem su uvršteni kao sfere interesovanja s obzirom da je jedan od primarnih ciljeva evropskih i svetskih integracija obezbeđivanje nesmetanog protoka i mobilnosti robe i ljudi između država. Protok robe se ovde svrstava pod ekonomiju, dok se kod mobilnosti ljudi najčešće misli na mobilnost iz poslovnih razloga, turističkih, obrazovnih i na trajno naseljavanje u Srbiju.

Prva pretraga rađena je po ključnoj reči „Serbia“. Dalja pretraga predstavljala je kombinaciju reči „Serbia“ i jedne od pet ključnih reči ili izraza utvrđenih za svaku oblast interesovanja. Izrazi koji predstavljaju smisaonu celinu poput, na primer, „state policy“ unošeni su pod navodnicima, što je znak pretraživaču da ove ključne reči ne posmatra kao dve odvojene reči nego kao jedinstven izraz.²

² Na primer, ukoliko se prilikom pretrage pod navodnicima unese izraz „Nova godina“, rezultati će prikazati web stranice na kojima se ovaj izraz pojavljuje kao celina. Ukoliko se navodnici izostave, pretraživač će reči „nova“ i „godina“ posmatrati odvojeno i prikazati stranice koje u bilo kojim svojim delovima, nevezano jednu od druge, sadrže ove reči.

Iznimno, u okviru oblasti vezane za politiku, dodate su još tri ključne reči, odnosno izraza, za pretragu i to: Kosovo, Slobodan Milošević, Zoran Đinđić. Razlog ovome jeste što postoji uverenje da je Srbija danas po nekim dešavanjima i ličnostima ipak poznatija nego po nečem drugom. Stoga je bilo zanimljivo videti rezultate i ovakve pretrage.

Neophodno je napomenuti i da se prilikom izbora oblasti za pretragu, kao i prilikom izbora ključnih reči, moglo uvrstiti još nebrojeno mnogo kombinacija te da je taj izbor uvek diskutabilan jer je nemoguće predvideti za koje oblasti interesovanja i reči će se korisnik Interneta opredeliti. Stoga su i kao ključne reči birani uglavnom opštiji pojmovi a uvrštavani su i sinonimi, s obzirom da pretraga prema dve različite reči uglavnom daje vrlo različite rezultate, bez obzira na njihovu sinonimnost značenja. Takođe, već korišćenje reči „serbian“ umesto „Serbia“ daće različite rezultate pretrage. Dakle, treba imati u vidu da se ovaj rad bazira na izboru ključnih reči koje su se u datom trenutku činile najprimerenijim.

Sajtovi dobijeni pretragom prikazivani su u odnosu na neke od osnovnih pokazatelja kvaliteta sajtova (preglednost, lako snalaženje, dobra struktura i organizacija sajta, sadržaj koji je kvalitetan, aktuelan i sveobuhvatan, grafičko rešenje i vizuelna dopadljivost, brzina pristupa, prilagođenost različitim operativnim sistemima i browser-ima i drugo) ali je akcenat stavljen na sadržaj sajta i njegovu informativnu funkciju. Ipak, nije ulaženo u dubinsku analizu sadržaja i uređivačku politiku sajta. Svrha ovog rada je prvenstveno da se vidi do kojih sajtova je moguće doći ovakvom pretragom i uopšteno kakve informacije oni nude.

Takođe, predmet analize su bili sajtovi kao celine a ne samo stranice koje se javljaju kao rezultati. Razlog ovome jeste što se korisnici uglavnom ne zadržavaju samo na jednoj stranici sajta nego mogu i da obilaze druge delove sajta. Ovo je pogotovo slučaj ukoliko rezultati pretrage linkuju na naslovnu stranicu sajta, koje su često samo uvodne stranice bez ikakvih bitnijih informacija i one dalje vode do drugih delova sajta.

Treba imati u vidu da se sadržaj na Internetu konstantno menja kao što se menja i redosled rangiranih sajtova na pretraživačima, pa i kriterijumi rangiranja. Samim tim, pretraga koja je izvršena u ovom trenutku, može vrlo brzo dati sasvim drugačije rezultate.

2.2. Rezultati Internet pretrage

Rezultati pretrage prikazani su prema oblastima i ključnim rečima, a u pregled su uključeni domeni, odnosno poddomeni a ne pojedinačne stranice. Kod pretraga koje nisu dale nijedan domaći sajt, stavljena je samo crtica a sajtovi koji su imali po dve stranice u okviru rezultata pretrage, odnosno koji su zauzeli po dve pozicije, označeni su zvezdicom.

Ključna reč: Serbia (Srbija)

	Google	Yahoo
1.	serbia-info.com*	gov.yu*
2.	serbia-tourism.org	serbia-tourism.org
3.	serbia.sr.gov.yu	serbia.sr.gov.yu
4.	gov.yu	freeserbia.com
5.	mfa.gov.yu	freeserbia.net
6.	royalfamily.org	politika.co.yu
7.		vojnec.co.yu
8.		royalfamily.org

Geografski i demografski podaci

Ključne reči: Serbia geography (Srbija geografija)

	Google	Yahoo
1.	-	-

Ključna reč: Serbia „geographic position“ (Srbija geografska pozicija)

	Google	Yahoo
1.	tob.co.yu	invest-in-serbia.com
2.	siepa.sr.gov.yu*	siepa.sr.gov.yu
3.	krstarica.com	
4.	forumnvo.org.yu	

Ključne reči: Serbia territory (Srbija teritorija)

	Google	Yahoo
1.	rik.parlament.sr.gov.yu	sandzak.com
2.	jcerni.co.yu	
3.	serbia-info.com	

Ključne reči: Serbia demography (Srbija demografija)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	vojvodina.sr.gov.yu	idn.org.yu
----	---------------------	------------

Ključne reči: Serbia population (Srbija populacija)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	serbia-info.com	gov.yu
----	-----------------	--------

2.	statserb.sr.gov.yu	
----	--------------------	--

Političko uređenje i politički život

Ključne reči: Serbia politics (Srbija politika)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	krstarica.com	slobodan-milosevic.org
----	---------------	------------------------

Ključne reči: Serbia government (Srbija vlada)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	serbia.sr.gov.yu	serbia-info.com
----	------------------	-----------------

2.	serbia-info.com	serbia.sr.gov.yu
----	-----------------	------------------

3.	invest-in-serbia.com	gov.yu
----	----------------------	--------

Ključne reči: Serbia „state policy“ (Srbija državna politika)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	blic.co.yu	mfa.gov.yu
----	------------	------------

2.	mfa.gov.yu	
----	------------	--

3.	hi.sanu.ac.yu	
----	---------------	--

4.	dwb.co.yu/dv/startna.htm	
----	--------------------------	--

Ključne reči: Serbia „political life“ (Srbija politički život)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	serbianunity.net	freeb92.net
----	------------------	-------------

2.	serbia-info.com	
----	-----------------	--

Ključne reči: Serbia „political system“ (Srbija politički sistem)

	Google	Yahoo
--	--------	-------

1.	tob.co.yu	belgradetourism.org.yu
----	-----------	------------------------

2.	rastko.org.yu	cedet.org.yu
----	---------------	--------------

3.	gov.yu	grupa.org.yu
----	--------	--------------

4.	idn.org.yu	mail.ccmr-bg.org
----	------------	------------------

Ključne reči: Kosovo

	Google	Yahoo
1.	kosovo.com	kosovo.com

Ključne reči: „Slobodan Milosevic“

	Google	Yahoo
1.	slobodan-milosevic.org.yu	slobodan-milosevic.org.yu

Ključne reči: „Zoran Djindjic“

	Google	Yahoo
1.	zorandjindjic.org*	freeserbia.net
2.	kapiraj.org	

Ekonomija

Ključne reči: Serbia economy (Srbija ekonomija)

	Google	Yahoo
1.	economy.co.yu	serbia-info.com
2.	invest-in-serbia.com	

Ključne reči: Serbia business (Srbija biznis)

	Google	Yahoo
1.	economy.co.yu	totallybelgrade.com
2.	yuyellowpages.net	economy.co.yu

Ključne reči: Serbia invest (Srbija investiranje)

	Google	Yahoo
1.	invest-in-serbia.com	invest-in-serbia.com
2.	siepa.sr.gov.yu	siepa.sr.gov.yu
3.	mfa.gov.yu	gatewaytoserbia.com
4.	serbia-info.com	news.suc.org

Ključne reči: Serbia „economic development“ (Srbija ekonomski razvoj)

	Google	Yahoo
1.	suc.org	-

Turizam

Ključne reči: Serbia tourism (Srbija turizam)

	Google	Yahoo
1.	serbia-tourism.org	serbia-tourism.org
2.	invest-in-serbia.com	serbia-info.com

Ključne reči: Serbia tourists (Srbija turisti)

	Google	Yahoo
1.	serbia-tourism.org	serbia-tourism.org
2.		cenort.org.yu

Ključne reči: Serbia travel (Srbija putovanja)

	Google	Yahoo
1.	-	hotels.co.yu
2.		totallybelgrade.com

Ključne reči: Serbia accommodation (Srbija smeštaj)

	Google	Yahoo
1.	visitvovodina.com	4serbia.com
2.	hotels.co.yu	
3.	jatkopaonik.com	

Ključne reči: Serbia visa (Srbija viza)

	Google	Yahoo
1.	hotels.co.yu	mfa.gov.yu
2.	mfa.gov.yu	hotels.co.yu
3.	serbia-info.com	

Obrazovni sistem

Ključne reči: Serbia education (Srbija obrazovanje)

	Google	Yahoo
1.	-	-

Ključne reči: Serbia „educational system“ (Srbija obrazovni sistem)

	Google	Yahoo
1.	cmk.org.yu	srpska-mreza.com
2.	serbia-info.com	

Ključne reči: Serbia „primary education“ (Srbija osnovno obrazovanje)

	Google	Yahoo
1.	-	-

Ključne reči: Serbia „secondary education“ (Srbija srednje obrazovanje)

	Google	Yahoo
1.	-	vetserbia.edu.yu

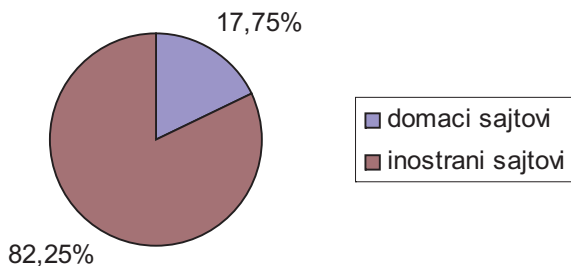
Ključne reči: Serbia university (Srbija univerzitet)

	Google	Yahoo
1.	bg.ac.yu	-
2.	krstarica.com	

Za svaki pretraživač je bilo postavljeno 29 upita za pretragu, odnosno dobijeno je 290 rezultata pretrage. Od tog broja, naši sajto-
vi se na google.com pojavljuju na 59 pozicija a na yahoo.com na 44
pozicije. Dakle, od mogućih 580 pozicija, domaći sajto-
vi su zauzeli ukupno 103 pozicije u pregledu rezultata, odnosno svega 17,75%.

Najveći procenat domaćih sajtova ostvaren je u rezultatima
na upit za ključnu reč „Serbia“ (14 od 20 rezultata tj. 70%) a najma-
nji u pretragama vezanim za obrazovanje (6 od 100 tj. 6%).

Zastupljenost sajtova u rezultatima pretrage

Takođe, domaći sajtovi se jako retko javljaju kao prvi rezultat pretrage. To je bio slučaj jedino sa sajtom gov.yu (zvanična prezentacija SCG) u upitu Yahoo-a za reč „Serbia“, zatim sa sajtom zorandjindjic.org (memorijalna prezentacija Zorana Đinđića) u upitu za informacije o nekadašnjem premijeru na oba pretraživača i sa sajtom bg.ac.yu (Univerzitet u Beogradu) u upitu Google-a za reči „Serbia“ i „university“. Na primer, prvi rezultat koji je Google izbacio za upit „Serbia“ bio je sajt CIA-e.

Zanimljivo je da se u novembru 2005. godine u Glasu javnosti pojavio članak prema kome je prvi rezultat na google.com za upit „serbian“ bio sajt phreak.org, odnosno stranica na kome je slika odsećene glave izvesnog Srbina (www.glas-javnosti.co.yu/danas/srpski/D05111903.shtml). Nekoliko dana nakon toga, ovaj sajt je nestao iz prvih rezultata pretrage ali i dalje, ukoliko pretražite slike na ovom sajtu, prema istoj ključnoj reči, ova fotografija se javlja kao drugi rezultat po redu, a ispred nje je fotografija izgadnelog srpskog deteta (www.grecoreport.com/balkan_fraud_&_deceit.htm).

2.3. Pregled sajtova

Prema dobijenim rezultatima pretrage, analiziran je 41 web domen kao i poddomeni nekih sajtova. Pri tome, nekoliko sajtova su identični ili redirektuju jedan na drugi i pripadaju istoj organizaciji (serbianunity.org i suc.org su isti sajtovi, kao i tob.co.yu i belgrade-toursim.org.yu). Dva sajta ne rade, a šest uopšte nema englesku verziju nego su samo na srpskom jeziku. Takođe, nekoliko sajtova je svega delimično prevedeno na engleski.

Najveći broj sajtova koji imaju englesku verziju, imaju i verziju na srpskom jeziku. Upoređujući te dve strane, vidi se da nije veliki broj onih koji imaju slabiju prezentaciju na engleskom jeziku nego na srpskom, svega ih je četiri. Zanimljivo je da su tu veći i posećeniji sajtovi koji predstavljaju svojevrzne portale i baze informacija koje se redovno ažuriraju (blic.co.yu, economy.co.yu, b92.net), te izbor informacija koje se prevode na engleski pada na najvažnije vesti i oblasti koje su najzanimljivije stranoj publici.

Prema Internet servisu Alexa³, svega sedam od ovih sajtova (osam ukoliko računamo b92.net) ulazi u prvih 100.000 najposeće-

³ Alexa.com je sajt koji konstantno prati sadržaj web-a i daje pregled posećenosti sajtova širom sveta. Postoje mnoge diskusije oko verodostojnosti ove rang liste ali za

njihaj sajtova na svetu, što se može smatrati solidnom pozicijom. Vrlo blizu ove granice je i hotels.co.yu (102.715. sajt na svetu) a već sledeći sajt po posećenosti pada ispod 200.000 pozicije. Od 95 pozicija koliko u rezultatima pretrage zauzimaju naši sajtovi, ovi domeni se ukupno javljaju 29 puta, odnosno 30,5%.

Pozicija sajtova na svetskoj rang listi po posećenosti, prema sajtu alexa.com, decembar 2005.

<i>Pozicija</i>	<i>Sajt</i>
4.779	krstarica.com – Internet pretraživač
12.166	gov.yu* – zvanična prezentacija SCG
12.566	blic.co.yu – dnevni list Blic
27.785	politika.co.yu – dnevni list Politika
38.878	forumnvo.org.yu – Forum NVO Kraljevo
75.645	yuyellowpages.net – YU Yellow Pages
78.486	economy.co.yu – poslovni portal
102.715	hotels.co.yu – vodič kroz hotele u SCG
227.694	rastko.org.yu – projekat Rastko, biblioteka srpske kulture
263.079	kosovo.com – Srpska pravoslavna crkva – stradanja na Kosovu
270.936	serbianunity.net – Kongres srpskog ujedinjenja
304.738	suc.org – Kongres srpskog ujedinjenja
319.579	belgradetourism.org.yu – Turistička organizacija Beograda
342.851	tob.co.yu – Turistička organizacija Beograda
347.547	serbia-tourism.org – Turistička organizacija Srbije
361.080	royalfamily.org – Kraljevska porodica Karađorđevića
523.660	srpska-mreza.com – Srpska mreža
535.684	sanu.ac.yu – Srpska akademija nauka i umetnosti
643.547	kapiraj.org – pokret Kapiraj i kopiraj
777.977	slobodan-milosevic.org – odbrana Miloševića
829.379	ccmr-bg.org – Centar za civilno-vojne odnose
838.817	fcs.yu – Uprava carina Republike Srbije

sada ne postoji drugi servis koji prati kretanje posete sajtova u ovom obimu, na svetskom nivou, te se njegovi podaci u ovom radu koriste u nedostatku možda validnijih.

844.756	vetserbia.edu.yu – Program reforme srednjeg stručnog obrazovanja
860.270	serbia-info.com – redirektuje na sajt Vlade Srbije
983.005	invest-in-serbia.com – sajt o investiranju u Srbiji
1.095.240	zorandjindjic.org – memorijalna stranica Zorana Đinđića
1.570.956	freeserbia.net – sajt opozicionih stavova prema Vladi Srbije
1.633.199	visitvojevodina.com – Magelan korporacija
1.868.913	idn.org.yu – Institut društvenih nauka
1.967.472	freeserbia.com
2.179.675	totallybelgrade.com – sajt o Beogradu
2.189.622	freeb92.net** – sajt medijske kuće b92.net
2.435.564	cenort.org.yu – Centar za odgovorni i održivi razvoj turizma
3.607.753	4serbia.com – zabava i turistički aranžmani
3.632.111	cmk.org.yu – Centar za multikulturalnost
4.595.741	grupa.org.yu – Grupa za interdisciplinarnе projekte
nema podataka	dwb.co.yu/dv/startna.php*** – avijatičarski sajt
nema podataka	bg.ac.yu – Univerzitet u Beogradu
nema podataka	cedet.org.yu – Centar za demokratsku tranziciju
nema podataka	gatewaytoserbia.com
nema podataka	jatkopaonik.com – JAT apartmani na Kopaoniku
nema podataka	jcerni.co.yu – Institut za vodoprivredu „Jaroslav Černi“
nema podataka	sandzak.com – informacije o Sandžaku

* Statistika posećenosti u okviru ovog domena: sr.gov.yu – 89% , mfa.gov.yu – 3% , gov.yu – 2% , sr.gov.yu – 2% , skupstina.gov.yu – 1%, drugi poddomeni – 3%.

** vodi na prezentaciju medijske kuće B92. Sajt B92.net je inače na 2.420. poziciji po Alexi.

*** Prezentacija se samo hostuje na domenu dwb.co.yu, odnosno preko sajta DWB studija za dizajn i marketing. Ovaj domen je po Alexi na 3.700.386. poziciji.

Napomena: podaci se odnose na posećenost domena kao celine a ne isključivo na odeljak na engleskom jeziku, ukoliko je on posebno izdvojen.

Od datih sajtova, najčešće se u rezultatima pretrage pojavljuju sledeći:

1. sajtovi domena gov.yu i serbia-info.com zajedno – 33 puta (serbia-info.com – 11; mfa.gov.yu – 6; gov.yu – 5; siepa.gov.yu – 4, serbia.sr.gov.yu – 4, vojvodina.sr.gov.yu – 1, statserb.sr.gov.yu – 1, rik.parlament.sr.gov.yu – 1)

2. invest-in-serbia.com – 6 puta

3. serbia-tourism – 6 puta

4. hotels.co.yu – 4 puta

5. economy.co.yu – 3 puta

6. krstarica.com – 3 puta

7. suc.org i serbianunity.net zajedno – 3 puta

8. belgradetourism.org.yu i tob.co.yu zajedno – 3 puta

9. royalfamily.org – 2 puta

10. idn.org.yu – 2 puta

11. kosovo.com – 2 puta

12. totallybelgrade.com – 2 puta

13. ostali sajtovi se po jednom javljaju u rezultatima pretrage.

2.3.1. Gov.yu

Zvanična prezentacija Srbije i Crne Gore ima identičnu verziju na srpskom i engleskom jeziku, što važi i za ostale poddomene koji se ovde obrađuju, osim za vojvodina.sr.gov.yu. Sajt sadrži osnovne podatke o državnoj zajednici (geo-političke i demografske podatke, državne simbole, državne organe, bitne dokumente...), informacije o ambasadama, viznom i carinskom režimu, vodič za novinare i slično. Dizajn je jednostavan a sajt se ređe ažurira pošto predstavlja manje više statičnu prezentaciju osnovnih činjenica o zemlji. Za detaljnije informacije o Republikama upućuje se na sajtove srbija.sr.gov.yu, odnosno montenegro.yu.

Srbija.sr.gov.yu je sajt Vlade Srbije koji ima verziju i na italijanskom jeziku. Na sajtu se dnevno ažuriraju vesti o najbitnijim dešavanjima u Republici i to prvenstveno vesti iz Vlade, najave događaja, izjave ministara i slično. Posebne rubrike posvećene su politici i posebno Kosovu, zatim ekonomiji i posebno korupciji. Takođe, sajt pruža informacije o kulturi i religiji, sportu i druge osnovne informacije i statistike o Srbiji. Dizajn je prikladan, sajt je funkcionalan i pregledan, sa dobrom navigacijom i opcijama poput štampanja

stranica, prosleđivanja vesti, pretrage i slično. Slične kvalitete ima i sajt Republičkog zavoda za statistiku koji je vrlo sadržajan i pruža bogatu bazu podataka iz širokog spektra oblasti, sa dobrom mogućnošću pretrage.

Vrlo bogat informacijama i redovno ažuriran sajt jeste i mfa.gov.yu, odnosno sajt Ministarstva spoljnih poslova SCG. Sajt se otvara prvo na engleskom jeziku i vrlo je bogat informacijama o zemlji, od geografskih podataka do tesktova sporazuma, stavova ministarstva o pojedinim pitanjima i slično. Redovno se ažurira aktuelnim vestima i informacijama i daje dobar pregled stanja na spoljno-političkom planu, o bilateralnim i multilateralnim odnosima ne samo na polju politike nego i ekonomije, kulture i obrazovanja, o dijaspori, diplomatskim misijama, konzularnim poslovima i drugim relevantnim oblastima.

Još jedan sajt koji ima verziju i na italijanskom jeziku jeste prezentacija Srpske agencije za promociju investicija i izvoza siepa. sr.gov.yu. Ipak, sajt se prvo otvara na engleskom i u startu se zapaža njegov prijatan dizajn. Iako vrlo informativna, ova prezentacija se ređe ažurira od prethodnih, odnosno ima manje dinamičkih sadržaja. Međutim, ona je bogat izvor informacija i podataka o mogućnostima za investiranje u Srbiji, informacijama o uvozu i izvozu i slično.

Lošiji poddomen jeste svakako sajt Republičke izborne komisije (rik.parlament.sr.gov.yu) koji jeste solidno organizovan ali nije posebno informativan. Sajt pruža malo informacija o samoj komisiji, propisima, kratke izveštaje sa zasedanja i najave, te se i ažurira po potrebi. Takođe, sajt AP Vojvodine (vojvodina.sr.gov.yu) ima lošiju verziju na engleskom jeziku, odnosno prezentacija je prilično statična i sa malo informacija o pokrajini. Dokumenti su samo na srpskom jeziku, a ni novosti ni najave se ne objavljuju na engleskom. Dizajn sajta je takođe slaba tačka, sa predugim stranicama i lošijom preglednošću.

2.3.2 *Invest-in-serbia.com*

Sajt je kompletno na engleskom jeziku a rubrike vesti, tenderi i izveštaji postoje i na srpskom i nemačkom. Sve verzije su identične po sadržaju.

Sajt se redovno ažurira, prenosi iz drugih medija bitne vesti iz ekonomsko-političke sfere a raspolaže solidnom bazom informacija

vezanih za poslovanje u Srbiji, ekonomsko i političko okruženje, strane investicije i pokretanje poslovanja. Invest-in-serbia.com raspolaže i arhivom vesti koja seže nekoliko godina unazad, sa mogućnošću pretrage po ključnim rečima. Međutim, dobar deo ovog sadržaja je dostupan samo registrovanim članovima iako je, za sada, registracija besplatna.

Da su autori sajta želeli da budu uslužni u odnosu na svoje posetioce, pokazuju i opcije poput mejling liste, pretrage sajta, privatnih poruka, forme za preporuku, prosleđivanje vesti, povratnu informaciju i slično. Ovo su jednostavne opcije koje se vrlo lako implementiraju, ali većina malih sajtova ne obraća pažnju na te korisne detalje. Takođe, sajt je uređen tako da bude prilično pregledan i funkcionalan.

Međutim, da je ovo ipak mali sajt, pokazuje i jednostavan dizajn kao i propusti koji se odnose na nedovoljnu jasnost načina registracije, oko godinu i po dana praznine u arhivi vesti, kao i forum na kome su, na primer, u jednom odeljku svega 4 teme validne od ukupno 44, a ostale predstavljaju čisti spam⁴ koji nije brisan već nekoliko meseci.

2.3.3. *Serbia-tourism.org*

Sajt Turističke organizacije Srbije u smislu promocije zemlje prirodno sadrži pregled turističkih mesta, osnovne informacije o ekonomiji, politici, kulturi, kao i servisne informacije za turiste, od viznog režima do mobilnih operatera. Sajt je funkcionalan i koristan a i vizuelno lepo uređen.

Prezentacija jeste generalno statična ali je vrlo informativna. Neki sadržaji se i redovno ažuriraju, poput kursne liste, automatizovane skripte za vremensku prognozu, najave događaja, članaka iz stranih medija o turizmu u Srbiji ili relevantnih istraživanja.

Sajt ima identične prezentacije na srpskom i engleskom jeziku.

2.3.4. *Hotels.co.yu*

Hotels.co.yu pruža pregled hotela u velikom broju gradova u SCG, sa osnovnim informacijama o istima (kategorija hotela i kontakt informacije, a ponegde i detaljniji podaci). Dostupne su i relevantne servisne informacije poput pregleda avio kompanija, rent-a-car agencija, ambasada, informacija o viznom režimu i drugih informacija.

⁴ Spam je sadržaj koji predstavlja nepoželjno reklamiranje usluga ili proizvoda.

Sajt nudi dobre mogućnosti pretrage po različitim uslugama, od klima uređaja do mini golf terena, međutim baza podataka bi mogla da sadrži detaljnije opise za veći broj hotela, fotografije i slično. Takođe, čini se da nedostaju mogućnosti davanja povratnih informacija, poput komentara posetilaca, ocena hotela i slično, što bi dalo i neku dinamičnost prezentaciji.

Ovo je jedan od retkih sajtova iz ovog pregleda koji je komercijalan ili barem teži da to postane. Ima verziju i na srpskom jeziku koja je identična sa engleskom, a karakteriše ih vrlo prost dizajn, jednostavna koncepcija i preglednost.

Sve u svemu, čini se da je ovo sajt koji ima velike neiskorišćene mogućnosti za razvoj.

2.3.5. *Economy.co.yu*

Economy.co.yu je jedan od sajtova koji ima oskudniju verziju na engleskom jeziku nego na srpskom. Ova verzija je uređena vrlo jednostavno i funkcionalno ali sadrži samo pregled ekonomskih vesti i kursnu listu. Sajt se inače redovno ažurira ali je prezentacija na srpskom mnogo detaljnija i sadrži i rubrike kao što su poslovni adresar, berza rada, e-biznis odeljak, finansije, tenderi, diskusije i drugo.

2.3.6. *Krstarica.com*

Veoma brzo nakon što je nastala, Krstarica je počela da važi za najbolji domaći pretraživač, a pre dve godine je bila nominovana za nagradu IT Globus u kategoriji najbolje web lokacije, ali ju je pretekao sajt B92. Sajt ima latiničnu, ćirilichnu i verziju na engleskom jeziku.

Kada je počela sa radom, aprila '99. godine, Krstarica je omogućavala samo pretragu yu domena, ali se nakon osam meseci proširila na pretraživanje celog Interneta (www.krstarica.com/lat/o/razvoj/), iako se posetioici i dalje upućuju i na svetske pretraživače, s obzirom na veći broj relevantnih rezultata koje daju u nekim oblastima. Po uzoru na Yahoo, sajt pruža i veliki broj pratećih sadržaja poput pričaonice, kuvara, vremenske progoze i slično.

Međutim, engleska i srpska verzija sajta nisu identične i ta razlika se ogleda upravo u pratećim sadržajima jer je manji deo njih uvršten u prezentaciju na engleskom. Te rubrike su vesti, svetski katalog linkova, biblioteka softvera, vodič kroz Beograd, rečnik, chat, kao

i zanimljivosti poput izračunavanja idealne težine i slično. Krstarica je jedan od retkih sajtova koji je i svoj naziv prilagodio jeziku pa se tako na engleskoj verziji pojavljuje logo sa imenom „Cruiser⁵“.

Za ovakve sajtove, dobra navigacija i preglednost su od presudnog značaja, što je kod Krstarice uglavnom dobro rešeno. Stranice su umerene dužine te se brzo i lako pregledaju. Krstarica je ovo rešila tako što svi delovi sajta sa većim brojem informacija na ulaznoj stranici sadrže samo naslove vesti ili odeljaka, koji su ujedno i linkovi na željene informacije. Dakle, nema gomilanja velikog broja tekstova na jednom mestu.

Od značaja za preglednost, ali i brzinu učitavanja, jeste i jednostavna grafika kojoj nije toliko cilj da zadivi posetioce kompleksnim vizuelnim rešenjima, nego da ne skreće pažnju sa sadržaja i da istakne one najbitnije. Ovo je trend koji prate i veći svetski pretraživači.

2.3.7. *Suc.org (serbianunity.net)*

Kongres srpskog ujedinjenja⁶ ima dva domena koja redirektuju na isti sajt. Sajt je vrlo dobro koncipiran, funkcionalan i sa jednostavnim dizajnom a prvenstveno prenosi vesti vezane za dijasporu i za ekonomska, politička i kulturna dešavanja u Srbiji. Pri tome, neke vesti su iz njihove sopstvene produkcije. Sajt se redovno ažurira, ima dinamične sadržaje a omogućuje i davanje komentara na vesti. Međutim, sa aspekta ovog pregleda, njegova osnovna mana jeste što je pola na srpskom a pola na engleskom jeziku. Ne objavljuju se svi sadržaji na oba jezika niti postoje dve razdvojene prezentacije, nego se na istim stranicama nalaze različiti sadržaji na različitim jezicima.

2.3.8. *Tob.co.yu (belgradetourism.org.yu)*

Turistička organizacija Beograda takođe ima dva domena koji redirektuju na identičan sajt. A identične su i prezentacije na srpskom i engleskom jeziku.

Sajt je vrlo sadržajan, sa svim osnovnim informacijama o gradu, od vremenske prognoze i nacionalnih praznika do mogućnosti konektovanja na Internet. Pruža detaljne prezentacije turističkih mesta, hotela, kao i mogućnosti za izlete van Beograda. Tob.co.yu je jedno-

⁵ Na engleskom cruiser znači krstarica.

⁶ Kongres srpskog ujedinjenja prvenstveno čine Srbi iz dijaspore a organizacija ima kancelarije i u Srbiji tako da je ovaj sajt uvršten u pregled.

stavno i lepo dizajniran, a akcenat je stavljen na dobru navigaciju, preglednost i lako korišćenje, iako je mala zamerka što nema mogućnost pretrage. Međutim, sajtu nedostaje malo interakcije i dinamičnosti jer je prezentacija uglavnom statična. Zanimljivo je i da se on nije pojavljivao u rezultatima pretrage za ključne reči „Serbia“ i „tourism“.

2.3.9. *Royalfamily.org*

Royalfamily.org je zvanična prezentacija porodice Karađorđevića koja u skladu sa tim pruža informacije o članovima porodice i njihovim aktivnostima, o istoriji dinastije, kraljevskim znamenjima, promotivne materijale (fotografije, filmove...), materijale za medije i slično.

Sajt je relativno dinamičan, odnosno ažurira se po potrebi vestima o aktivnostima Karađorđevića i slično. Kompletan je urađen na engleskom jeziku a ima identičnu verziju i na srpskom. Sa dizajnerske strane, spada u prosečne sajtove.

2.3.10. *Idn.org.yu*

Internet prezentacija Instituta društvenih nauka je vrlo skromna i po dizajnu i po sadržaju. Ovo je statičan sajt sa osnovnim informacijama o Institutu i njegovim članovima, pregledom nekih aktivnosti, konferencija i izdanja, ali u principu bez detaljnijih izveštaja i informacija. Po potrebi se ažurira rubrika o aktuelnim događajima.

2.3.11. *Totallybelgrade.com*

Totallybelgrade.com je mali i vrlo loš sajt, kako po dizajnu tako i po sadržaju. Ulazna stranica sajta sadrži samo jednu fotografiju Beograda i nekoliko tekstualnih linkova koji vode na pregled hotela, odeljak o poslovanju u Srbiju, galeriju slika, knjige o Beogradu i neke servisne informacije za turiste, ali je sve to vrlo šturo obrađeno. Sajt se ažurira s vremena na vreme a prezentacija je samo na engleskom jeziku. Sve u svemu, ovaj sajt ne bi mogao da važi kao reprezentativan za Beograd.

2.3.12. *Ostali sajtovi*

Sajtovi koji se u rezultatima pretrage pojavljuju samo jednom, kreću se u širokom dijapazonu od kvalitetnih sajtova do sajtova koji više ne rade, odnosno ne može im se pristupiti.

Jedan od dobro organizovanih i sadržajnih sajtova pripada Centru za demokratsku tranziciju, cedet.org.yu. On je isključivo na engleskom jeziku i pruža dosta informacija na relevantne teme, dosta opisa projekata, istraživanja, radova i bazu dokumenata za download. Takođe, Centar daje posetiocima mogućnost komentiranja istraživačkih radova putem diskusionih grupa. Dizajn je vrlo jednostavan i stranice se brzo učitavaju.

Na sličan način funkcioniše i sajt Centra za odgovorni i održivi razvoj turizma, cenort.org.yu. Sajt se ažurira po potrebi, otprilike nekoliko puta mesečno, a pruža informacije o aktivnostima Centra, o razvoju turizma u Srbiji (prvenstveno ekoturizma, seoskog i kulturnog turizma) i solidnu bazu članaka na relevantne teme. Međutim, mogućnost davanja komentara i ocenjivanja članaka ne nailazi na dobar odziv kod posetilaca. Dizajn je jednostavan a navigacija je solidno postavljena preko menija koji su uvek vidljivi. Cenort.org.yu ima identične prezentacije na srpskom i engleskom jeziku a to isto važi i za sledeći sajt.

Ccmr-bg.org je sajt Centra za civilno-vojne odnose i kao takav prvenstveno predstavlja ovu organizaciju, njene aktivnosti, projekte, istraživanja, okrugle stolove i slično. Sajt pruža analize i radove na relevantne teme, zakone i nacрте zakona, postoje rubrike za pitanja i odgovore, što se sve redovno ažurira i prezentacija je generalno vrlo informativna. Dizajn je jednostavan i ne narušava funkcionalnost sajta. Po sadržajnosti, ovom sajtu je blizak forumvo.org.yu, odnosno prezentacija Foruma NVO Kraljevo koja, osim informacija o organizaciji, redovno pruža informacije o dešavanjima iz nevladinog sektora i pregled relevantnih vesti iz drugih medija. Sajt je vrlo dobro dizajniran i koncipiran, pregledan i uz dobru navigaciju, ali mu je mala mana što se vesti otvaraju samo u pdf formatu. Engleska i srpska verzija sajta su u principu identične.

Freeserbia.net i slobodan-milosevic.org su primeri sajtova isključivo na engleskom, koji se vrlo redovno ažuriraju i pružaju dosta informacija, ali se već na prvi pogled vidi da su sa dizajnerske i programerske strane rađeni amaterski. Oba sajta imaju samo jednostavnu pozadinu, sa pokojom slikom i tekstualnim linkovima. Stranice na freeserbia.net su predugačke, sa velikim brojem prenešenih vesti sa domaće i svetske političke scene, te je sajt vrlo nepregledan. Ova prezentacija se razvila kao delo nekoliko Srba u dijaspori, kao

sajt usmeren protiv vladavine Miloševića a potom protiv Koštuničine vlade. Sadrži i galeriju radova inspirisanih političkim dešavanjima, ispovesti posetilaca, ankete i slično ali ovi sadržaji nisu baš razvijeni, što pokazuje i broj članova sajta - ukupno sedam. Sa druge strane, Slobodan-milosevic.org pruža veliki broj političkih vesti, istraživanja i analiza koji su prvenstveno usmereni kao podrška Miloševiću. Sajt raspolaže velikom arhivom njegovih intervjuua i govora, transkripte sa suđenja u Hagu, foto album o NATO napadu na Srbiju, ali bez dobre mogućnosti pretrage. Zanimljivo je da je na forumu registrovano 35 korisnika a da ima oko 5.500 upisa.

Po dobrom ažuriranju i visokom stepenu informativnosti i sadržajnosti, sličan ovim sajtovima jeste i sajt Srpske pravoslavne crkve kosovo.com koji pruža mnogo podataka i dokumenata o stradanju SPC na Kosovu, o crkvi uopšte, pravoslavlju, svecima i slično, a što je retkost, ima i solidan forum na engleskom jeziku. Međutim, ovaj sajt ima bolji dizajn i organizaciju od prethodna dva.

Pojedini sajtovi imaju bolje ili barem drugačije prezentacije na srpskom nego na engleskom jeziku. Najčešće je srpska verzija sadržajnije i sa većim brojem rubrika, dok engleska verzija ima samo odeljke koji su interesantniji inostranim posetiocima. Dobar primer ovoga je sajt dnevnog lista Blic (blic.co.yu) koji na engleskom ažurira izbor svega nekoliko najvažnijih dnevnih vesti. Freeb92.net/english/ vodi na sajt medijske kuće B92 koji je u engleskom izdanju zadržao neke od sadržaja: vesti, dokumente, izjave, intervjuue, mišljenja, analize i specijalne izveštaje. Ipak, ove rubrike su vrlo dobro organizovane, redovno ažurirane i, sve u svemu, prezentacija je vrlo profesionalna što je i u skladu sa imidžom ovog sajta kao najposećenijeg u Srbiji (Rang lista najposećenijih sajtova iz novembra 2005: <http://www.cepin.net/top100/>). Decembra 2004. godine sajt je dobio IT globus nagradu za „Najbolji proizvod u kategoriji Domaća Web lokacija“. Takođe, posetilac može da pređe na odeljak b92music i na poddomen rex.b92.net sa prezentacijom Kulturnog centra Rex i njegovih projekata.

Univerzitet u Beogradu je loše organizovao svoju Internet prezentaciju na engleskom jeziku, imajući u vidu da su neki njeni sadržaji prevedeni kako treba a neki su i dalje na srpskom. Sajt upućuje na osnovne informacije o pripadajućim fakultetima i institutima a deo menija i upravo neke dinamičke kategorije poput vesti i stipen-

dija nisu prevedene nego vode do informacija na našem jeziku. Takođe, neke stranice se sporo učitavaju, pojedini sadržaji se preklapaju i dolazi do njihovog izmeštanja. Slična je situacija i sa sajtom yuyellowpages.net koji, inače, važi za dobar i posćen sajt ali je prevod na engleski urađen loše. Tako je, na primer, pola formulara za upis firme na jednom a pola na drugom jeziku. Ipak, kao svojevrsna poslovna baza sa preko 120.000 profila firmi, YuYellowPages je generalno dobro preveo podatke o kompanijama mada su pojedini odeljci (preporuke posetilaca, marketing, elektronska prodavnica) i dalje samo na srpskom. Sličan slučaj je i sa Grupom za interdisciplinarnne projekte koja na sajtu (grupa.org.yu) nudi informacije o svojim projektima i biblioteku radova u kojoj su tekstovi delimično na srpskom, delimično na engleskom jeziku. Možda jedna od njegovih najvećih vrednosti jeste forum koji je tematski uglavnom prilagođen sajtu i ima veliki broj upisa, ali postoji samo na srpskom jeziku.

Specifičan je slučaj sajta dwb.co.yu/dv/startna.htm koji je delo dvojice mladih pilota a posvećen je avijaciji. Sajt je specijalizovan za ovu temu i uglavnom preveden na engleski mada su neki sadržaji i dalje samo na srpskom. Relativno redovno se ažuriraju vesti o događajima vezanim za avijaciju ali i neke političke vesti, dok se ostali sadržaji odnose uglavnom na istoriju avijacije u SCG. U rezultatima pretrage po ključnim rečima „Serbia“ i „state policy“ javila se stranica na kojoj je izneto viđenje nekih istorijskih događaja od strane autora sajta.

Nekoliko sajtova iz ovog pregleda predstavlja klasične statične prezentacije organizacija, sa osnovnim informacijama o istima, njihovim ciljevima i aktivnostima i generalno se retko ažuriraju. Ovi sajtovi u principu nisu loše organizovani i dizajnirani (osim sajta Istorijskog instituta) ali je njihova informativna vrednost vezana prvenstveno za tu organizaciju. Reč je o prezentacijama Centra za multikulturalnost (cmk.org.yu), Istorijskog instituta pri SANU (hi.sanu.ac.yu), Instituta za vodoprivredu „Jaroslav Černi“ (jcerni.co.yu), JAT-ovih apartmana na Kopaoniku (jatkopaonik.com) i projekta Ministarstva prosvete o reformi i unapređenju srednjeg obrazovanja (Vocational Education and Training Reform Programme, vetserbia.edu.yu). Doduše, ovaj poslednji je malo relevantniji sajt.

U kategoriju loših sajtova bi se mogli uvrstiti 4serbia.com, srdzaka.com, srpska-mreza.com i visitvojvodina.com. Osim poslednjeg,

svi sajtovi su vrlo loše dizajnirani a uključujući i njega, vrlo loše ažurirani i oskudni informacijama. 4serbia.com pruža poneku turističku ponudu za provod u Srbiji a sličan je sajt agencije Magelan visit-vojvodina.com na kome je dobar deo stranica u izradi ili sa starim informacijama. Sajt o Sandžaku je zapravo samo jedna Internet stranica sa prikazanim radom koji je izdao Univerzitet u Beogradu, o osnovnim geo-političkim karakteristikama ovog područja. A poslednja prezentacija, srpska-mreza.com, čiji je cilj razotkrivanje zavere zapadnih sila protiv Jugoslavije, u sekciji novosti pruža vesti iz 2004. godine.

Pojedini sajtovi čak nemaju verziju na engleskom jeziku iako se javljaju u rezultatima pretrage, što je uglavnom posledica toga što u ključnim rečima koje opisuju sajt ili u nazivima stranica imaju odrednice na engleskom⁷. Međutim, oni teško da će pružiti potrebne informacije osobi iz inostranstva koja vrši pretragu na engleskom. To su sajtovi Uprave carina Republike Srbije (fcs.yu, engleska verzija je u izradi), dnevnog lista Politika (politika.co.yu, na engleskom ima samo osnovne informacije o listu), projekta Rastko (rastko.org.yu, link do engleske verzije nije validan), memorijalna prezentacija Zorana Đinđića (zorandjindjic.org), sajt pokreta Kapiraj kopiraj (kapiraj.org) i Vojvođanskog nedelnog lista *Vojvodina* (vojnel.co.yu).

Tokom ovog istraživanja nije bilo moguće pristupiti sajtovima freeserbia.com i gatewaytoserbia.com, te je zaključak da oni više nisu aktivni ili imaju trajne probleme u radu.

3. Zaključna razmatranja

S obzirom da 17,75% nije visok procenat, možemo zaključiti da se na engleskom jeziku informacije o Srbiji na Internetu prvenstveno dobijaju iz inostranih izvora. Najčešće su ovo svetske baze podataka, sajtovi državnih ili drugih institucija drugih zemalja (vrlo često SAD), on-line enciklopedije, sajtovi međunarodnih organizacija, ali i razni drugačiji sajtovi. Na najpoznatijim svetskim pretraživačima, oni su mnogo bolje rangirani nego naši sajtovi.

⁷ Za svaki sajt i stranice je moguće utvrditi naziv i ključne reči koje registruju roboti Internet pretraživača i oni postaju jedan od kriterijuma na osnovu koga se sajtovi rangiraju prilikom pretrage.

Takođe, od domaćih sajtova koji se javljaju u rezultatima pretrage, svaki peti može se smatrati nereprezentativnim iz razloga što ili ne radi, ili nema prezentaciju na engleskom jeziku, ili su to lošiji i statični sajtovi, nedovoljno informativni u odnosu na istraživanje ovog rada. A sve je to deo slike koje inostrani korisnici Interneta dobijaju, kako o Srbiji, tako i o stepenu razvijenosti Interneta kod nas.

Zanimljivo je koliki je broj malih i slabo posećenih sajtova dospeo u vrh rezultata pretrage, nekada i sa sasvim neadekvatnim sadržajem, dok se pojedini jaki i posećeni sajtovi nisu ni pojavljivali. Nažalost, veliki deo naših dobrih sajtova nema verziju na engleskom jeziku. Ipak, lako je uočljivo da su sajtovi pojedinih državnih institucija prilično dobro organizovani i dobro rangirani na pretraživačima, što je svakako pohvalno. Međutim, sajtovi Ministarstva prosvete ili Ministarstva trgovine i turizma se uopšte nisu pojavili u pretrazi, iako bi trebalo da budu referentni za ove oblasti. Pri tome, prvi ni nema verziju na engleskom.

Pojedine oblasti su ipak informativno bolje pokrivena od drugih, što je možda najuočljivije pri poređenju pretrage vezane za politiku i za obrazovanje. Iako se Internet razvijao prvo u akademskim krugovima (kako u svetu tako i u Srbiji), ova oblast pokazuje najviše potrebe za unapređenjem naše sopstvene prezentacije na Internetu. Dovoljno je reći da se u pretrazi za ključne reči „Serbia“ i „education“ (obrazovanje) nijedan domaći sajt nije pojavio u prvih deset rezultata.

Rešenje svakako nije u masovnoj proizvodnji sajtova o Srbiji nego u pravljenju kvalitetnih prezentacija i njihovom dobrom plasiranju na mreži. Od definisanja naziva sajta i njegovih stranica, preko sadržaja, broja linkova do prezentacije, pa do ključnih reči u programskom kodu, postoje mnogi načini da se sajt podigne koji stepenik više na rang listi pretraživača. Ali sve to zahteva određeno znanje i trud. Izgleda da je na ovom polju kod nas potrebno još dosta unapređivanja, ali nadajmo se, sa razvojem i širenjem Interneta u Srbiji, da će i taj trud biti uložen i dati rezultate.

Literatura

- Branimir Stojković, *Identitet i komunikacija*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 2002.
- Dejan Šapić, *Marketing za treći milenijum: Marketing na Internetu*, izdavač Dejan Šapić, Beograd, 2002.
- Nenad Golčevski, Goran Milovanović, *Globalni građani: Empirijska studija korisnika Interneta u Srbiji 2003.*, Centar za proučavanje informacionih tehnologija Beogradske otvorene škole, Beograd, 2004.
- Vladimir Štambuk, *Kibernetika, informatika, Internet*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 2001.

Sajtovi

- www.alex.com
www.cepelin.net
www.glas-javnosti.co.yu
www.glreach.com
www.internetworldstats.com
www.translate-to-success.com
www.yutrend.com

Branislava Gajić

WEBSITES ON SERBIA IN ENGLISH

Presenting Ourselves to the World

Summary

Internet gradually becomes the inevitable source of information in almost every field of life and enables very quick information flow between people from various continents. Considering the difference in the level of Internet development across the world and the great number of web presentations, domestic web sites have great competition in informing about Serbia coming from foreign web sites.

Key words: Internet, web site, Serbia, country presentation, geography, demography, politics, economy, tourism, education.

Literatura

- Branimir Stojković, *Identitet i komunikacija*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 2002.
- Dejan Šapić, *Marketing za treći milenijum: Marketing na Internetu*, izdavač Dejan Šapić, Beograd, 2002.
- Nenad Golčevski, Goran Milovanović, *Globalni građani: Empirijska studija korisnika Interneta u Srbiji 2003.*, Centar za proučavanje informacionih tehnologija Beogradske otvorene škole, Beograd, 2004.
- Vladimir Štambuk, *Kibernetika, informatika, Internet*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 2001.

Sajtovi

- www.alex.com
www.cepelin.net
www.glas-javnosti.co.yu
www.greach.com
www.internetworldstats.com
www.translate-to-success.com
www.yutrend.com

Branislava Gajić

WEBSITES ON SERBIA IN ENGLISH

Presenting Ourselves to the World

Summary

Internet gradually becomes the inevitable source of information in almost every field of life and enables very quick information flow between people from various continents. Considering the difference in the level of Internet development across the world and the great number of web presentations, domestic web sites have great competition in informing about Serbia coming from foreign web sites.

Key words: Internet, web site, Serbia, country presentation, geography, demography, politics, economy, tourism, education.